І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 228. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 228. VOL. LXIX.

ЗДА БУЛИ ГОТОВІ ДО ВІЙНИ ЗА КУБУ, — ІНФОРМУЮТЬ ІЗ ПЕНТАГОНУ

Вашингтон. — Департамент Оборони тепер виявив, що ЗДА були готові до війни проти СССР тоді, коли президент Кеннеді 22-го жовтня повідомив був світ про те, що ЗДА починають морську бльокаду Куби після того, як СССР доставив був туди поважне число далекосяжних ракет. Президент Кеннеді сказав 22-го жовтня: „Політикою цієї країни буде те, що всяку випущену атомову ракету з Куби проти будь-якої країни в Західній Півкулі треба вважати як атаку СССР проти ЗДА і це вимагатиме відплатної акції проти СССР". Тоді то вийшло зарядження, щоб далекосяжні американські ракети зробити готовими до атаки проти СССР. Ця країна має в західній своїй частині 156 далекосяжних керованих ракет, які є готові до випущення. В тому є 102 ракети Атлас, 54 Титани І, які можуть летіти на віддаль 6 300 миль. Заалярмовані були не тільки ракети, але й бомбовики, наземні частини армії та з'єднання морської піхоти. Всього змобілізовано було більше як 300 000 вояків. Заалярмовані були 5 дивізій, а Перша Панцерна Дивізія дістала була наказ переїхати з Форту Гуд, Тексас, до Форту Стюарт, Джорджія. Стратегічна Летунська Команда була в найгострішому поготівлі, і її персонал працював по 70 годин тижнево. Фльота використала 180 кораблів, щоб бльокувати Кубу. Між кораблями були 8 літаконосців, між ними і атомовий літаконосець „Ентерпрайс", які мали сотки бойових нищильників та бомбовиків. Бомбовики були порозсилані з головних летунських баз геть, щоб не дати ворогові можливості знищити їх ще на землі ракетами. Ці військові приготування почалися були вже 16-го жовтня, два дні після того, як американські розвідчі літаки принесли вістку, що на Кубі є совєтські ракети в готових до вжитку базах. Армійські з'єднання, морська піхота і відділи парашутистів, виконували на узбережжі Фльориди вправи, які приготовляли вояків до дійсних воєнних операцій. Фльота мала готових до акції 12 000 морських піхотинців, які частинно були в американській морській базі на Кубі. Бомбовики типів Б-72 і Б-47 із Стратегічної Летунської Команди приєднались до фльоти, щоб патролювати Атлантійський океан у зв'язку з бльокадою Куби. В опублікованому звіті не згадується розвідчих літаків типу У-2, одного з яких зістрелено над Кубою. Летунство впродовж 4-ох тижнів кризи відбуло більше, як 2 000 летів.

Розмова през. Кеннеді з Мікояном тривала понад три години, але не дала ніякого висліду

Вашингтон. — В четвер 29 листопада увечері президент Кеннеді прийняв у Білому Домі першого заступника совєтського прем'єра Анастаса Мікояна і відбув з ним понад тригодинну розмову. Під час розмови, яка відбувалася через перекладачів — Наталю Кушнір з американського боку й Ігора Бубнова з совєтського, в присутності державного секретаря Діна Раска, колишнього посла ЗДА до СССР Ллуеллина Томпсона та совєтського амбасадора до ЗДА Анатолія Добриніна, обговорювано головним чином справу остаточної полагоди кубинської кризи. Розмова не дала ніякого висліду й обидві сторони погодилися тільки на тому, що спірні питання будуть обговорювані далі репрезентантами обидвох сторін на форумі Об'єднаних Націй. Головною перешкодою для порозуміння було й далі вперте небажання Фіделя Кастра дозволити на міжнародну інспекцію, яка мала б встановити чи справді на Кубі вже немає совєтських далекосяжних ракет. Темою розмови президента Кеннеді з Мікояном мала бути теж справа роззброєння і Ляосу. Справи Берліну в розмові не порушувано цілком.

Повстанці твердять, що Кастро замінував води довкола Куби

Маямі, Флорида. — Представник Кубинської Революційної Ради дістав таємну вістку з Куби, що Кастро обложив підводними мінами 2 000 завдовжки узбережжя кубинського острова, а головно заміновано узбережжя довкола американської морської бази Ґвантанамо. Ці міни можна експльодувати з острова, або з корабля чи підводного човна. Таким чином Кастро міг на випадок війни знищити цими підводними мінами багато американських кораблів, які були тоді в районі Куби. За допомогою підводних мін Кастро може сповільнювати інвазію кубинських патріотів, які мріють про звільнення Куби з комуністичної неволі. СССР дав Кубі сотки малих авт, в яких є електронічні прилади до експльодування заложених мін. Ті самі авта можуть бути вжиті до того, щоб випускати ракети і контролювати їх курс. Ці вісті з Куби дістала очолювана д-ром Мануелем де Варонєю Кубинська Революційна Рада.

Д-р Теллер про використання атомової енерґії при будові портів, каналів і копалень

Вашингтон. — Директор Радіяційної Лябораторії в Ліверморі в Каліфорнії д-р Едвард Теллер, промовляючи на зборах Американського Нуклеарного Товариства, сказав, що використання атомової сили для мирних цілей матиме величезне економічне значення. Він передбачав, що за допомогою атомової енерґії можна буде копати нові порти або поглиблювати й поширювати старі; викопувати нові канали, поширювати копальні та творити під землею резервуари на воду. В майбутньому він передбачав, що за допомогою атомових експльозій можна буде витягати воду з Місяця для людей, які будуть там перебувати. Переведена пробна експльозія минулого літа в Неваді 635 стіп під землею виявила, що можна осягнути за допомогою атомової експльозії, яка мала силю 100 кілотонів (100,000 тонн вибухового матеріялу ТНТ). Та експльозія впродовж кількох секунд усунула 7,500,000 кубічних ярдів землі і зробила кратер 1,200 стіп в діяметрі і 320 стіп завглибшки. З цього видно, як легко буде викопати канал або порт за допомогою атомової експльозії, і кошти тієї будови були б дешевші від десятьох до двадцятьох разів від того, що коштувала б нормальна неатомова праця.

Домагаються ідеологічних курсів в школах

Маямі Біч. — Рада Стейтових Шефів Шкільництва при закінченні 6-денних нарад ухвалила резолюцію, в якій домагається, щоб в школах були ідеологічні курси, в яких навчалося б молодь про небезпеку комунізму, „босизму", та інших тоталітарних ідеологій. Рада вірить, що інструкції про американську волю та оцінка цієї волі тільки зискають на тому, коли в школах будуть курси про всякі насильницькі ідеології, такі як комунізм та правий тоталітаризм. На Флориді цього року вже ввели у середніх школах (гайскулах) курси про американізм і комунізм, і це навчання дає добрі успіхи. Окрема резолюція закликає федеральний уряд допомагати школам, але таким способом, щоб федеральний уряд не міг контролювати шкільництва. Стейти мають вирішувати, як найкраще використати федеральну допомогу. До Ради Стейтових Шефів Шкільництва належать стейтові суперінтенденти шкіл і стейтові комісари шкільництва з усіх 50 стейтів, і голови виховних аґенцій із Зони Панамського каналу, Порто Ріка, Дівочих Островів і Американського Самоа.

Загострюють засоби безпеки супроти осіб, що мають діло з атомовою зброєю

Вашингтон. — Департамент Оборони видав нові зарядження, які мали б дбати про те, щоб чуттєво не стійкі особи не могли бути допущені до обслугування атомової зброї, де вони могли б спричинити небажану її експльозію. Ці нові зарядження відносяться до армії і фльоти, а вже давніше вони обов'язували в летунстві. Згідно з цими зарядженнями буде гостра перевірка всього військового персоналу, який матиме будь-яке діло з атомовою зброєю. Цю саму гостру перевірку переходитимуть ті всі, які матимуть тільки можливий доступ до місця, де переховується атомова зброя. Тепер подають, що в 1958-му році один сержант був збожеволів і прозив, що вистрелить із пістолі в атомову бомбу, щоб себе вбити. Тоді вдалося вмовити в того сержанта, щоб не стріляв, хоч його постріл не був би спричинив експльозії бомби. Секретар оборони Роберт МекНамара ще не сказав свого слова в цій справі, але всі роди зброї обережно діють, коли їм приходиться визначати осіб, які мають доступ до атомової зброї.

В 1963-му році мають збудувати 1,465,000 мешканевих одиниць

Вашингтон. — Департамент торгівлі передбачає, що 1963-ий рік буде рекордовим щодо будівельного промислу, бо в ньому мають видати на нові будови $63,300,000,000, на $2,100,000,000 більше в порівнянні з 1962 роком, коли на будинки видали $61.1 більйона. За цю суму мають збудувати 1,425,000 приватних нефармерських мешканевих одиниць і 40,000 одиниць в публічних будинках. До збільшення руху в будівельному промислі причиняються такі економічні факти: високе число затруднених, високі особисті прибутки і легкі будівельні позики (морґеджі).

Індекс цін у жовтні становив 106%

Вашингтон. — Статистичне бюро при Департаменті Праці повідомляє, що індекс цін в жовтні ц. р. становив 106 відсотків, на одну десяту відсотка менше, як у вересні ц. р. Сподіваються, що і в листопаді індекс цін трохи зменшиться. Жовтневе зменшення коштів прожитку не є велике, але воно важливе тому, що це вперше в цьому році зменшився індекс цін на товари першої потреби, бо у всіх попередніх місяцях він збільшувався. Зменшення індексу спричинило подешевлення м'яса. 106-відсотковий індекс в жовтні ц. р. свідчить про те, що від 1957—1959 років кошти прожитку збільшилися на 6 відсотків. Коли кошти прожитку в 1957—1959 становили $10, то тепер вони виносять $10.60.

Започаткували збірку фондів на Національний Культурний Центр у Вашинґтоні

Вашинґтон. — 29-го листопада в столиці і в інших містах започаткували кампанію збірки фондів на Національний Культурний Центр у Вашинґтоні. Програми відбувалися в п'ятьох містах і їх передавали до 75 міст у ЗДА і Канаді. У Вашинґтоні виступали президент Кеннеді і його дружина. Президент виступив із короткою промовою, в якій сказав, що твори таких американських письменників як Джек Лондон і Ернест Гемінґвей читають в перекладах і тепер в СССР, а твори Достоєвського і Пастернака читають люди в цій країні. „Це свідчить про те, казав Президент, що мистецтво не знає кордонів". На подібнім прийнятті в Оґесті, Джорджія, був колишній президент Д. Д. Айзенгавер із дружиною. Вступ на прийняття коштував різно, від одного доляра до дол. 100. У прийняттях в різних містах взяло участь коло 150,000 осіб, які склали на фонд Культурного Центру у Вашинґтоні коло одного мільйона долярів. Прибутки ділили на половину, і одну частину призначувано на культурні цілі свого міста, а другу половину віддавано на Культурний Центр у Вашинґтоні. В Ню Йорку в готелі Амерікана присутні були Адлей Е. Стівенсон, амбасадор ЗДА до Об'єднаних Націй, і голова Центру Лінкольна Д. Рокефеллер III. Відомий поет Фрост деклямував свої твори. На прийняттях були республіканці і демократи. Досі найбільшу пожертву склав на Культурний Центр Майк Пол із Палм Бічу на Флориді, який дав дол. 100,000.

ДЕВ'ЯТА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА ОУМ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Відкрита минулої неділі дев'ята мистецька виставка Об'єднання Мистців Українців в Америці триватиме до дня 9 грутня ц. р. включно. Відбувається вона в залях Українського Літературно - Мистецького Клюбу і в ній бере участь 48 мистців. Крім 46 названих у повідомленні про цю виставку, надрукованому у „Свободі" з 28 листопада ц. р., виступають на цій виставці із своїми малярськими працями ще мистці — Галина Мирошниченко та Олена Кононенко. Виставку можна оглядати в суботи від 8-ої веч. до 10-ої і в неділі від 12-ої до 8-ої веч.

НА ІНДІЙСЬКО - КИТАЙСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ

Не зважаючи на проголошене перемир'я, індійські військові з'єднання вздовж північних границь Індії перебувають далі в збройному поготівлі. На фото: індійський обсерваційний пункт біля Північно - східньої Прикордонної Аґенції.

Папа хворий на анемію

Рим. — Папа Іван XXIII хворіє на анемію, яка прийшла внаслідку затяжної недуги шлунка. Ствердження тієї діягнози виключає операцію, в усякому разі не буде її в близькому майбутньому. Нема теж ніяких проявів, ані теж нічого не вказує у способах лікування, що виправдувало б поголоски, які появились в Римі, наче б Папа хворів на пістряка. В минулий четвер стан здоров'я Папи покращав настільки, що він не мав гарячки, пополудні встав з ліжка, сидів яку годину на фотелі та придивлявся телевізії. Папу відвідали в четвер його особистий лікар проф. Антоніо Ґаспарріні з Больонії та проф. Пістро Вальдоні з Риму. Коли проф. Ґаспарріні вернеться до Больонії, то його заступатиме у Папи проф. Пістро Маццоні з Риму. На 9 грудня заповіджено Понтифікальну Канонізаційну Богослужбу, задля переведення канонізації американської монахині Елізабет Анн Сетон, народженої в 1774 р. в Ню Йорку та померлої 1821 р. в Еммітсбурґу, Мд., де вона заснувала перший в Америці жіночий Чин СС Милосердя („Шаріток"). Цей Чин заснував першу в Америці католицьку школу, сиротинець, шпиталь та захист для прокажених. Заповідження цієї довгої і виснажливої Богослужби на 9 грудня ц. р. вказує на те, що Папа сподівається видужати до того часу настільки, щоб могти в цій Богослужбі взяти участь.

Конґолійський уряд Адулі дістав вотум довір'я

Леопольдвіль. — Уряд Сиріля Адулі дістав в минулу середу в центральному конґолійському парляменті вотум довір'я невеличкою більшістю 50 голосів „за" при 47 голосах „проти" і двох, що стримались. Формально прозахідній поміркований уряд Сиріля Адулі залишився при владі, з чого вдоволені західні держави, — але насправді він має надалі проти себе таку сильну опозицію, що трудно буде перевести урядові законопроєкти з різними реформами та ще трудніше — дістати згоду на зміну конституції з признанням широкої автономії окремим провінціям, зокрема Катанзі. Адуля прихилив собі багато голосів двома актами з останніх днів: звільнення з в'язниці одного з лідерів лівиці, Кристофа Ґбеньє, який змовлявся проти Адулі, — та проголошення загальної політичної амнестії. Ці трудноці центрального конґолійського уряду ще більше ускладнюють справу замирення з бунтарським президентом Катанґи Мойсе Чомбе. Над доведенням до такого замирення йдуть дальші наради в Об'єднаних Націях. Конкретний проєкт зладив американський дипломат Джордж МекДжі, який їздив і до Конґа і до Брюселю в цих справах.

Хорватські еміґранти здемолювали будинок юґославської місії в Західній Німеччині

Бонн, Зах. Німеччина. — Група хорватів, противників комуністичного юґославського режиму й учасників хорватського незалежницького руху, здемолювала в четвер 29 листопада, що є офіційним святом комуністичної Юґославії, будинок юґославської торговельної місії. В цьому наїзді взяло участь яких 30 осіб і вони розірвали в будинку кілька бомб і запалили деякі приміщення. Урядовці місії пробували оборонятися і в бою було поранених три особи. Учасники наїзду позривали і понищили портрети Тіта і порозбивали телефони, радіо і телевізійні апарати, машини до писання та ін. Відходячи, демонстранти порозкидували летючки з гаслами „Нехай живе незалежна Хорватія!" і „Так треба зробити теж з берлінським муром". Поліція ув'язнила 19 осіб, але усіх їх після переслухання звільнено, як турецьких громадян. Юґославський комуністичний режим, який не має безпосередніх дипломатичних взаємин із Західньою Німеччиною, вислав через шведську амбасаду в Бонні гострий протест проти здемолювання будинку його місії і з вимогою винагородити всі шкоди і покарати гостро не тільки учасників, але й ініціяторів наїзду. Керівники здемольованої місії твердять, що наїзд зорганізували „хорватські фашистські терористи з організації Усташі".

Процес Сташинського базою телевізійної драми

Ню Йорк. — У телевізійній програмі на найближчий тиждень передбачається показ драми „Убивник", базою для якої послужив по всіх правдоподібностях — недавній процес проти совєтського аґента Богдана Сташинського за скритовбивство, з наказу совєтського уряду, двох провідних діячів українського націоналістичного руху, сл. п. Степана Бандери і д-ра Лева Ребета. Драма буде показана в програмі Театру Армстронґ на телевізійній струї CBS в найближчу середу, 5-го грудня, о год. 10-ій ввечері. Згідно з одержаними інформаціями, темою драми будуть виявлені Сташинським совєтські злочини проти українських революційних діячів, хоч їх у цій драмі не називається поіменно, або дається їм інші прізвища. Щойно побачивши цю драму, можна буде ствердити, наскільки вона відповідає фактам.

ІНДІЯ І ПАКІСТАН ПОГОДИЛИСЬ НА ПЕРЕГОВОРИ ПРО КАШМІР

Карачі. — В столицях Індії Ню Делі і Пакістану Карачі оприлюднено одночасно офіційний комунікат за підписами індійського прем'єра Неру і пакістанського президента Аюба Хана, в якому ці обидва державні діячі повідомляють про їх рішення розпочати переговори про мирне полагодження проблеми Кашміру та про інші справи, щодо яких існують розбіжності між тими двома країнами. Згода Індії на безпосередні переговори з Пакістаном про Кашмір, від чого раніше Індія вперто відмовлялась, прийшла внаслідку однотижневої наполегливої дипломатичної акції, веденої в столицях Індії і Пакістану делеґатами Вашинґтону і Лондоном — Авереллом Гарриманом і Дунканом Сандисом. Зрештою, в цьому напрямку працювала дипломатія вже від років, однак щойно остання комуно - китайська аґресія проти Індії та вибух гострих протиіндійських настроїв в Пакістані, який грозив переходом Пакістану від західнього до „невтрального" табору з маніфестуванням приязни супроти Комуністичного Китаю, — примусив Індію змінити становище в справі Кашміру. Аверелл Гарриман і міністер для справ зв'язків між державами Британського Коммонвелту Дункан Сандис підтримали твердження військових кол, що оборона Індії проти комуно - китайської аґресії найтісніше пов'язана з проблемою оборони всього Південної Азії, а успіх тієї оборони залежний передусім від створення одностайного південно - азійського оборонного фронту.

28 ц. м. асистент державного секретаря для далекосхідніх справ, кол. нюйорський губернатор і кол. амбасадор ЗДА в Москві Аверелл Гарриман та міністер для зв'язків з країнами Коммонвелту Дункан Сандис прибули до столиці Пакістану для розмов з його керівними чинниками у зв'язку з китайсько-індійською війною та американсько-британською допомогою Індії. Погані настрої пакістанський уряд свідомо проявив у демонстраційно-холодній зустрічі Гарримана, що його привітав на летовищі тільки нижчий урядовець з відділу протоколу міністерства закордонних справ. Проте Гарриман і Сандис буцімто були приготовані на те, що їм дадуть відчути обурення пакістанців, які вбачають в Індії небезпечнішого для себе ворога, аніж в комуністичному Китаї. З названими державними мужами прибув до Пакістану також американський генерал Пол. Д. Адамс, який об'їздив особисто північно-індійський фронт. В першому дні свого перебування в Пакістані Гарриман Дункан Сандис були запрошені на обід до пакістанського президента Мохаммеда Аюб Хана. Дункан Сандис відлетів наступного дня до Ню Делі з проєктом згаданого вгорі комунікату та, після ще одної довгої телефонічної розмови з пакістанським президентом, дістав згоду від індійського прем'єра Неру. Це покищо великий дипломатичний успіх ЗДА й Британії, дармащо сутнє поладнання справи Кашміру надзвичайно трудне з уваги на запальні настрої однаково в Пакістані, як в Індії.

Аденауер рішив виключити Ф. Й. Штравса з свого нового уряду

Бонн. — Західньо-німецький канцлер буцім-то рішився піддатись натискові збоку партії Вільних демократів та виключити з нового свого уряду міністра оборони Франца Йосифа Штравса, як цього зажадали Вільні демократи, що їх 5 міністрів виступили демонстраційно з уряду. Штравс первісно погоджувався добровільно зректися членства в уряді, якщо Вільні демократи заявлять, що вони не матимуть нічого проти його повороту до уряду після відходу від влади старого канцлера Аденауера. Але Вільні демократи на таку передумову не погодились. Тоді канцлер Аденауер покликав до життя 6-членну Комісію, яка мала б виготовити плятформу для переговорів з Вільними демократами про створення нового коаліційного уряду. Головою тієї Комісії став лідер Християнсько-демократичної більшости в західньо-німецькому парляменті Гайнріх фон Брентано, але входить туди також Франц Йосиф Штравс, як лідер баварської Християнсько - соціяльної Унії, що належить до проурядового бльоку та виграла в минулонедільних виборах в Баварії. Вільні демократи призначили чотирьох своїх провідних політиків для переговорів про новий коаліційний уряд, але вони заявили, що не сидітимуть за одним столом з Францом Йосифом Штравсом, як тим, що нібито образив усіх їх, свідомо промовчавши перед їхнім міністром справедливости підготову до арештування і інших репресій проти тижневика „Дер Шпіґель". За останніми відомостями Штравс погодився остаточно вийти з уряду, чим промостив шлях до швидкого поладнання кирзи уряду.

В АМЕРИЦІ

- **Президент Кеннеді** має 8-грудня перевести інспекцію атомової бази недалеко Ляс Веґас в Неваді. 7-го грудня Президент має відвідати летунську базу в Небрасці, головну кватиру Стратеґічної Летунської Команди та Лос Алямос, Санта Фе і Альбукверк в Ню Мехіко.
- **Преса повідомляє**, що державний секретар Дін Раск вже о год. 8-ій вранці їде до праці, з якої вертається вечером між 8-ою і 10-ою годиною до готелю Шератон-Парк, де він займає люксусовий апартамент. Деколи по дорозі вступає на кілька коктейлових партій, на яких нічого не п'є.
- **На Світовій Виставці в Ню Йорку** в 1964-му і 1965-му роках має бути театральна заля, збудована коштом численних мільйонів долярів, в якій буде 2,400 місць, в тому і 650 місць в ресторані, який вночі перемінюватиметься на нічний клюб. В цій театральній залі можна буде висвітлювати радіові і телевізійні програми.

У СВІТІ

- **В Ізраїлі** Апеляційний Суд підвищив кару 10 років в'язниці на 15 років, на яку засуджений був військовий історик д-р Ізраель Беер, що був совєтським шпигуном. В першій інстанції застосовано до нього злагіднюючу обставину, взявши на увагу його совісну службу і заслуги для Ізраїлю. Вищий суд відкинув цей мотив.
- **В Італії**, недалеко Риму, лідер лівих соціялістів Пістро Нені, був ранений в автомобільній катастрофі. Його авто у зударі з другим — перевернулось. Все ж, поранення того італійського політика не є небезпечні. Нені підтримує тепер центро - лівий уряд Амінторе Фанфані, але не порвав ще цілком своїх давніх зв'язків з комуністами.
- **„Джеймс Файтінг Шіпс"**, найкращий у світі довідник про світові морські фльоти, видаваний в Лондоні, в своєму виданні на рік 1962-63 стверджує перехід колись наймогутнішої британської фльоти цілком на задній плян з відступленням першенства фльоті американській. Американська фльота нараховує тепер — за цим довідником — 3.200 кораблів різних типів. Совєтська фльота має 2.247 морських одиниць, в тому числі 22 кружляки, 165 нищильників і 465 підводних човнів.
- **У Парижі** відсвятковано 75-річчя тамошнього видання „Ді Періс Геральд", паризького видання „Ню Йорк Геральд Трибюн". Паризька Міська Управа надала з цієї нагоди медалю видавцеві „Н.Р. Геральд Трибюн", Джонові Гей Вітні, який з свого боку замовив спеціяльну виставу Французької Комедії, куди запросив 1.200 гостей. Джон Гей Вітні — американський мільйонер — видавець, був амбасадором ЗДА в Британії за президента Дж. Д. Айзенгавера.
- **В Італії** остаточно схвалено в парляменті закон про удержавлення приватних і громадських електрівень. В останньому голосуванні було 371 голосів „за", 57 „проти" і 168, що стримались. Ліві соціялісти Пістра Нені погодились підтримувати уряд Амінторе Фанфані під умовою, що він переведе націоналізацію електричної енерґії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Страйки

Коли дещо затихла буря довкола Куби і в міжнародній ситуації настала — хоч тимчасова і дуже зрадлива — „відлига", на внутрішньоамериканському фронті раптом на перший плян висунулась соціальна проблема праці. Життя країни сколихнулось вибухом страйків у різних пунктах Америки, в різних ділянках комунікації і продукції. І так, в Ню Йорку застрайкували кругло 2 000 автомобільних водіїв в різних департаментах міського управління. В Шикаґо постала гостра загроза страйку 200 000 працівників залізничої округи. У Каліфорнії застрайкували 20 000 юнійних робітників летунської корпорації Локгіда. В усіх трьох випадках іде про підвищення платень і в усіх трьох випадках страйковий рух ударив по життьових інтересах широкої публіки, даного обширу чи навіть по державній безпеці. Бо в Ню Йорку виникла гостра загроза для санітарного стану міста і нормального функціонування міських установ і закладів. Щоб забезпечити перевіз хворих — відряджено поліцистів на службу водіїв амбулянсів. Параліч залізниць у такому вузлі, як Шикаґо, викликав би хаос не тільки в житті цього другого найбільшого американського міста, але й відбився б на рухові товарів по всій Америці.

Не дивниця, що в кожному з цих випадків місцеві й федеральні чинники гарячково намагаються протидіяти страйковому рухові і мирно полагоджувати конфлікти. Не обходиться і без репресій, бо, наприклад, в Ню Йорку звільнено вже з праці кільканадцятьох автоводіїв з покликанням на існуючий від 1947-го року стейтовий закон, що забороняє страйки службовиків і робітників публічної служби. В справах залізничників в Шикаґо і робітників Локгіда Президент заповів застосування закону Тефта - Гартлі, що судово припиняє страйк на 80 днів.

Що є причиною страйків? Очевидно, що про якусь нужду чи недостатки робітників у ЗДА годі говорити, бо ось, наприклад, автоводії в Ню Йорку заробляють від 4.250 до 5 330 долярів річно. Але робітнича спілка вимагає для всіх них однакової платні — 7 500 долярів і зменшення часу праці з 40-годинного тижня на 35-годинний. Ясно, що це вимоги „на виріст", як вихідний пункт для торгів. Складніша справа із залізницями в Шикаґо, де йде про загрозу звільнення 13 000 палячів у зелектрифікованих паротягах, що вже не мають вугільних печей, та про звільнення впродовж п'ятьох років 25 000 робітників, які стануть зайвими внаслідок автоматизації. Залізничі компанії покликаються на необхідність модернізації транспорту, який обнизить кошти адміністрації. З другого боку робітничі спілки обстоюють конечність забезпеки праці і заробітку всім працівникам. У третьому випадку, щодо робітників Локгіда, іде про висококваліфікованих робітників і про безпеку країни.

Проте, конституційне право на об'єднання робітників у своїх професійних спілках і здобуте важким трудом та жертвами право на страйк і користування тим правом — одна з головних передумов незрівнянного американського добробуту і його невпинного розвитку у вільній системі. Цього факту не змінює обставина, що в одному чи другому випадку може зайти зловживання, бо такі трапляються також і збоку працедавців. Страйки не належать до приємностей, є вони великою не тільки невигодою, але й шкодою для всіх заінтересованих. Отже, не задля приємности страйкують зорганізовані в своїх професійних спілках робітники, але для обстоювання своїх життьових інтересів. Найяскравішим контрастом до високої вартости і значення права американських робітників на страйк може послужити рабовласницька совєтська система, в якій робітник мусить виконувати рабську працю для диктаторської держави не тільки без слова спротиву, але ще й з „ентузіязмом". Не диво, що зорганізоване американське робітництво належить да найбільших і найзавзятіших поборювачів комунізму.

Виступ манекина

Ведені на форумі Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у зв'язку із звідомленням Спеціяльної комісії 17 дебати над здійсненням прийнятої в грудні 1960-го року резолюції про право колоніяльних країн і народів на самовизначення і незалежність, зокрема виступи представників ЗДА, Великої Британії, Канади і націоналістичного Китаю із затавруванням совєтського колоніялізму й вимогою признати незалежність народам і країнам, що перебувають під московсько-большевицьким ярмом, спонукали Москву до протинаступу. Але той протинаступ був досить розгублений й недолугий. Керівники делеґації Совєтського Союзу в ОН Зорін, Кузнєцов та підручні їм голови делеґацій Української і Білоруської ССР, усякі Паламарчуки і Кизі, не бажаючи виступати самі в обороні совєтської колоніяльної політики, виставили для виконування цієї ролі цілком підрядну фіґуру з делеґації Української ССР, заступника одного з ІІ членів, якогось М. Д. Поляничка.

Доручене йому завдання Поляничко виконав, як добре видресувана папуга. Не маючи ніякої можливости заперечити наведені Дж. Бінґгемом, Патріком Діном, Г. Мек-Кверді та Ю Чі Гсуегом факти й дані про колоніяльну політику Москви супроти таких країн, як Україна, Білорусь, Литва, Грузія, Вірменія, Литва, Естонія, Латвія, Азербайджан, Узбекістан та інші, Поляничко почав обвинувачувати західні країни, особливо ж Велику Британію. Він, член делеґації колонізованої Москвою і позбавленої будь-яких ознак державної суверенности Української ССР, розсипався у своїй промові слізьми й жалями — на „фашистську" Португалію, що не дає, мовляв, незалежности Мозамбіку й Анґолі, на Південну Африку, що уярмлює негритянське населення, на Велику Британію, що не виконує своєї обіцянки надати право самовизначення таким колоніям, як ... Басутоленд, Бечуаналенд та Свазіленд.

Далі Д. Поляничко намагався заперечити встановлений уже істориками й дослідниками факт, що Совєтський Союз став перемником традицій російського імперіялізму і колоніялізму, заявляючи, що СССР не має нічого спільного із теоріями і практиками царської Росії, що в 1917 році, мовляв, на руїнах царської Росії постав „союз миролюбних і свобідних народів". Відповідаючи британському делеґатові, серові Патрікові Дінові в справі Азербайджану, Д. Поляничко продеклямував, що ця середньоазійська країна є однією з 15-ох „рівних і суверенних" совєтських республік, і що британці зліквідували в 1918-му році перший уряд цієї „совєтської республіки", поставивши „під стєнку" всіх його членів. Пригадуючи це, Д. Поляничко, може й проти власної інтенції, відсвіжив у пам'яті слухачів його виступу незчисленні факти, як то встановлений на руїнах царської Росії московський комуністичний режим ліквідував одну за одною незалежність новостворених національних республік.

„Дісталося" від Поляничка і репрезентантам Канади, зокрема зненавидженому Москвою канадійському прем'єрові Діфенбейкерові за те, що він виступив з вимогою самовизначення також і для свободолюбного українського народу.

Цю вимогу Поляничко назвав ні більше, ні менше, як виявом ненависти представників Канади до „совєтського і українського народів".

Очевидно, що цей виступ Поляничка не має нічого спільного не тільки з Україною й українським народом, але, можливо, і з самим Поляничком. Його промова, пронизана славословіями для „старшого брата" — „великого російського народу", до злуди нагадує „останні слова" підсудних у совєтських показових процесах, які самі себе називають найгіршими словами і самі „вимагають" для себе найвищої міри покарання. Не диво, що виступ цього московського манекена не мав жадного відгомону, ба й навряд чи його промову хто слухав.

Богдан Галайчук

ІНДОАМЕРИКАНСЬКА НЕСПОДІВАНКА

Коло 5.000 індіянських селян опанували місто Кузко; у битві з місцевою поліцією один був убитий і 30 ранених. Індіяни вигукували: „хай живе Фідель Кастро!" Впродовж трьох годин крамниці були замкнені. (Телеграма Юнайтед Прес).

„Є на світі речі, — писав колись Шекспір, — про які й не снилося філософам". Є також речі, про які й не снилося десяткам тисяч американських туристів, що відвідували мальовниче Кузко, колишню столицю інкайської імперії. Подія занадто незвичайна, щоб можна було скоментувати її в двох словах — не з'ясувавши ширше того таємничого ,вагітного у несподіванки, світу, який звуть — Індоамерикою.

Коли глянете на мапу Південної Америки, то побачите, що кожний шматок цього континенту належить до одної з двадцятьох республік. Насправді ж у пралісах сточища Амазонки живе не одно індіянське плем'я зовсім незалежно, не визнаючи над собою ніякої державної влади; білій людині краще туди не запускатися. І то не лише у безкраїх просторах бразилійської чи перуанської Амазонії, але навіть у такій невеличкій державі, як Еквадор.

Живуть там між іншим індіяни, звані хібарами. Вбитому ворогові вони відтинають голову, стягають з неї шкуру, випихають її і засушують. Шкіра голови поволі зсихається до величини п'ястука — при чому риси обличчя залишаються незміненими. Моделі таких голів — очевидно з плястичного матеріялу — можна побачити в деяких крамницях на Таймс Сквері в Ню Йорку. Але на індіянських ярмарках в еквадоріянських містечках кількадесят років тому можна було купити оригінальні зразки цієї макабричної техніки. Оповідають, що один німецький антрополог рішив був дослідити ту техніку і, не зважаючи на перестороги, вибрався до хібарів. З тої подорожі він не вернувся, зате вернулась його голова, відповідно поменшена і пізніше виставлена на продаж на індіянському ярмарку.

Тепер антропологи можуть уже спокійно обсервувати життя-буття хібарів, не наражаючи своїх голів на поменшення. Хібари тепер зовсім мирний народ і на людські голови не полюють. Проте, щоб не затратити традиційної техніки, врядигоди поменшують голови, але виключно індіян із сусіднього войовничого племени авка.

Для авків Еквадор — стороння держава, така сама, як Перу, чи Колюмбія; якщо вони уміли б читати, то напевно були б здивовані, що на мапах їхні землі фіґурують як частина державної території якогось там Еквадору, до якого вони не мають ніякого відношення і з яким не підтримують ніяких зв'язків ... навіть дипломатичних. Треба признати, що еквадорці льояльні сусіди авків, шанують їхню ,суверенність"; адже еквадорській поліції чи військові не було б ніякого сенсу проливати кров Богу духа винних дикунів, озброєних в луки чи в ратища. Не зважаючи на таку добросусідську поставу Еквадорської республіки, авки вживають превентивних заходів, щоб зберегти свою незалежність: відтинають голову кожній білій людині, яка приходить до них. Свого часу протестантські місіонарі причалили були гелікоптером коло малої оселі авків. Індіяни були такі зачудовані виглядом літаючої машини, що не вбили непроханих гостей. А ті, користаючи з цього, запропонували місцевому старшині маленьку повітряну прогулянку, і опісля возили по черзі інших індіян. Здавалося, все було гаразд, і можна було починати місіонарську працю. Але як тільки останній авк вийшов з гелікоптера, його одноплемінці повбивали сміливих місіонарів.

В горах Південної Америки таких „суверенних держав" немає, зате існують вони ще в Мехіко. Оповідав мені проф. Франк Танненбавм, з Колюмбії, як то генерал Лазар Карденас, тодішній мехіканський президент, запросив його на святочне відкриття наріжного каменя під школу в якійсь Богом і людьми забутій високогірській закутині. Але президентський почет не доїхав до намічиної цілі, бо на межі території племені спинив його великий гурт індіян. „Чого бажаєш тут,Лазаре? — запитав індіянин, єдиний, який говорив по-еспанськи. — „Хочу збудувати вам школу" — „Пощо вона нам?" — Карденас виголосив довгу, палку промову про користь народної освіти, яку товмач переклав. Після довгої наради товмач передав президентові рішення: „Дозволимо тобі, Лазаре, збудувати нам школу, але з дерева, не з каменю". — „Чому з дерева?" — „Бо спалимо її, як не будемо вдоволені".

Отже, мехіканська суверенність над деякими верховинськими індіянськими племенами приблизно така сама, як еквадоріянська — над авками.

Подібний діялог, як з Карденасом, не був би можливий на еквадоріянській верховині, яка вповні опанована державною адміністрацією. Тому, еквадоріянські верховинці, трактуючи західню освіту, як данайський дар, можуть протиставити їй хіба пасивний спротив Наприклад, у деяких околицях не втішається довір'ям т. зв. андійська місія, яка жертвенно працює над піднесенням культурного рівня еквадоріянських індіян — зокрема в галузі охорони здоров'я і господарства. Індіяни не можуть заборонити інструкторам місії вступати до своїх сел, але утруднюють вступ, перекопуючи шляхи ровами.

Але й в Еквадорі індіянський спротив не завжди пасивний і безкровний. Еквадорське міністерство хліборобства переводить що кілька років перепис скоту, вживаючи для того сільських учителів. У минулому такі переписи проходили спокійно — кожний індіянин охоче говорив учителеві, скільки має кіз та овець. Аж щойно тепер, саме під час моїх відвідин в Еквадорі, поширилася тривожна вістка про вбивство кількох учителів. Слідство ще не переведене, і в часописах появилися лише здогадні вияснення. Деякі вчителі обурюють проти себе індіян, трактуючи їх брутально, вимагаючи хабарів тощо; можливо, що звичайна суперечка, яка виникла під час перепису, переповнила чашу терпеливости індіянина. Але один часопис повідомляє про чутки, які ходять серед індіян, мовляв, цьогорічний перепис є підготовою до піднесення податків: хто має три кози, мусітиме віддати державі дві з них, хто має одну, мусітиме віддати дві третини. Найбільш правдоподібне, що поширюють такі чутки комуністи, щоб наразити індіян на репресії — і опісля мати нагоду виступити в їхній „обороні".

Нагода, приманлива: індоамериканський сфінкс криє в собі широкі можливості для комуністів — і несподіванки для не-комуністів!

КОЛИ ПОЧИНАТИ ВЧИТИ ДИТИНУ ГРАМОТИ

Чимало дітей ще перед тим, як вступити до школи, навчаються читати вдома від своїх батьків, старшого брата або сестри. Такі діти не мають що робити в першій клясі, бо учитель веде в ній виклади для дітей, яким таємниця читання ще не відома.

Виринає питання: чи добре вчити дітей читати й писати в дошкільному віці?

Президент Учительського коледжу при Колумбійському університеті в Ню Йорку, д-р Джан Г. Фішер, сказав у своїй інавґураційній промові: „Немає сумніву, що діти можуть знати дещо більше і розуміти дещо більше, ніж їх навчають учителі. Але те, що учень може робити, і те, що він повинен робити — не є те саме".

Отже, в якому віці треба починати учити дітей грамоти?

Прихильники раннього навчання, ще в дошкільному віці, в дитячому садку, заявляють: 1) Не треба сповільнювати духового розвитку здібних дітей, які легко можуть навчитися читати, на 4 - 6 році життя; 2) Треба навчати грамоти в дошкільному віці дітей із бідних родин, щоб вони в школі почували себе рівними із тими своїми колеґами, які навчились читати від батьків.

Щоб розв'язати проблему віку, в якому діти мають починати навчати грамоти, соціолог Єйльського університету Омар К. Мур переводив досліди з трирічними і навіть молодшими дітьми. З допомогою електричної писальної машини ці діти пізнавали вигляд букв і вчилися самі читати й писати.

Корпорація Карнеґі цього року запропонувала у Денвері, Колорадо, допомогу для навчання дітей читати в дошкільному віці, видрукувавши „провідник" для батьків і надавши 16 телевізійних лекцій. При цьому батькам дано пересторогу, щоб працювали вони з дітьми в такому темпі, який визначають діти своїм зацікавленням і здібністю.

Початкові досліди виявили, що пересічна дитина у віці чотирьох - п'ятьох з половиною років може скористати з такого способу навчання, але час, визначений на цю ціль, не повинен перевищувати одної години на тиждень.

Суперінтендент шкіл у Вашинґтоні, Д. К. Карл Ф. Гансен запровадив навчання грамоти в дитячому садку, на пробу, при одній школі. У приватній школі в Ню Йорку Еколь Францез, яка фактично є двомовною школою, з викладовими мовами англійською і французькою, навчають початків грамоти вже в т. зв. „норсері скул". При цьому послуговуються там методою Монтессорі, її картами, на яких діти обмацують опуклі літери, знайомлячись в такий спосіб з їх значенням. В дитячому садку вони вже складають слова з вирізаних із паперу літер.

У Шикаґівському університеті, плянують набрати певний контингент найбільше занедбаних дітей у віці 4-ох років і вчити їх письма. Цим експериментом науковці хочуть вияснити, чи ці діти з кращим успіхом вчитимуться в школі.

Деякі виховники підносять голос перестороги проти такого роду починань. Недавно вийшла друком збірка статтей п. з. „Чи вчити грамоти вже в дитячому садку?", в якій визначні педагоги противляться навчанню грамоти в дошкільному віці.

Голова початкового шкільництва в каліфорнійській леґіслятурі, Гелен Геффорнен, у своїй статті пише, що навчання є дуже важливою справою, але коли батьки змушують дитину вчитися тоді, коли вона ще не дозріла до цього, то наука може вийти на шкоду і не дасть жадної переваги над ровесниками. Гелен Геффорднен покликається на давній досвід, згідно з яким діти у віці 6 років і 4 місяців роблять кращі поступи в читанні, як молодші від них діти.

Директор Студії читання при Сиракюзкому університеті, Вілліям С. Шелдон, обговорюючи згадані вже вище фільми Мура, сказав, що не можна укласти загальної інструкції для всіх дітей, які відвідують дитячі садки, бо така інструкція створила б надзвичайно напружену ситуацію. Рада для дитячих справ в Ню Йоркському стейті одноголосно виступила проти навчання грамоти в дитячих садках.

Але в цій справі чуємо й інші голоси. В недавній публікації Вчительського коледжу при Колумбійському університеті п. з. „Сприяння духовому розвиткові дітей" підкреслюється, що діти, виховувані в світі книжок, часописів, журналів і телевізії, мають більші успіхи в школі, ніж ті, які всього того не знали.

Прихильники раннього навчання грамоти твердять, що їх противники мусіли б відповісти на запити: чому таке навчання мало б бути труднішим для дітей, як рисування, малювання, спів або розповідання казок чи байок в дошкільному віці.

Тому педагоги приходять до висновків, що треба пливкішої шкільної організації, бо діти вимагають різної форми діяльности в різному віці.

Покищо не можна ще дати задовільної відповіді на питання, коли треба починати вчити дітей грамоти. Фред М. Гечінґер пише в „Ню Йорк Таймсі", що небезпека може прийти від тих батьків, які, не знаючи здібностей своїх дітей, могли б передчасно почати вчити їх грамоти. Але й цупка вірність традиції не завжди є оправдана.

Треба сподіватися, що широко ведені досліди і проби дадуть правильну відповідь на спірне питання.

Ів. Смолій

Між казкою і дійсністю

„Серед безмежного степу, на скосогорі розлогої балки стояло заросле густими садками село Дещевці"...

Можна побоюватися, що по цьому початковому реченні першого розділу в цьому році публікованої повісти Василя Гайдарівського „Заячий пастух" (В-во „Слово", Ню Йорк, стор. 162) вибагливий читач відкладе книжку набік. Можна ще певніше передбачити, що критик, закоханий в нові обрії модерної української прози, читаючи далі, як то „у цьому селі недалеко церкви, в старезній дубовій хаті жив хлібороб Іван Дереза з жінкою Малашкою і єдиним сином Васильком", зідхне важко на вид цього чергового, за висловом М. Зерова, „зворушливого анахронізму", що їх повно в нашій літературі, позначеній „запізнюванням та відставанням і не тільки від сусід, але й від свого брата, від українських письменників, що ведуть перед".

Тим часом і критик, поспішившись з присудом, помилиться, і читач, відклавши книжку, втратить цікаву лектуру, бо твір В. Гайдарівського вартий уваги. Пройшовши перші сторінки експозиції, усвідомлюємо ступнево, що в наших руках не проста стилем І. Нечуя - Левицького чи П. Мирного писана реалістична повість. Мальовничу казку розгортає перед нашими очима автор, розказуючи історію про Василька Дерезу та його мандрівки по Україні. Крізь призму дитячого світосприймання реальний світ бачиться в глибших і ширших вимірах. Тут і птахи говорять, і звірі коряться силі чародійної сопілки, що колись давала незвичайну владу характерникові Данилові, а тепер, віднайдена на горищі, дає ту саму владу Даниловому працурові. Зачуті оповідання про теплі краї, „де завжди літо, де в степу пасеться нічия худоба, де дерева, що на них росте хліб — зірви хлібину, відламай окрасць і жуй собі на здоров'я скільки хочеш", — родять у душі хлопчини тугу за далями, за незнаними землями, за кращим життям. Ставши раптом після смерти батьків круглим сиротою, Василько, щоб уникнути побоїв тітки Хіврі, вибирається в оті, леґендарні „теплі краї".

Немає сумніву, що картини смерти Василькових батьків та пригод Василька і його побратима Федька, як то вони, за порадою бувалого дядька Кіндрата, прямували до теплих країв, куди йти „на Одес", а там повернеш ліворуч — татари, праворуч — цигани, належать до найкращих у творі. Прихований струмінь гумору проходить через усю розповідь, заблиснувши інколи грайливо й на поверхні. Мова індивідуалізована, соковита, діялоги розкривають досконало людські характери й ситуації. Поодинокі типи виведені рукою досвідченого мистця.

Але, почавши від розділу „Твоє щастя, моя гра", читач відчуває, що десь тут щось змінилося, що його ведуть уже по дорозі з казки. Час дії уточнюється. Це — 1905 рік,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДО СТАТТІ "ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ВАСИЛЯ МУДРОГО"

У статті дир. Володимира Дорошенка під цим заголовком, надрукованій в „Свободі" з 27-го листопада ц. р., трапилися деякі технічні і друкарські неточності, які вимагають спростування. Ці неточності і помилки:

— Польська пацифікація Західньої України відбулася не в 1933, але в 1930-му році;

— Матуру п. Василь Мудрий склав не в 1912 році, але в 1912/13 шкільному році;

— Книжка Василя Мудрого „Український Університет у Львові 1921-1925", що появилася в Нюрнберґу в Німеччині не була передруком книжки В. Мудрого з 1923-го року п. з. „Боротьба за огнище української культури в Західній Україні", але її продовженням. У нюрнберґському виданні обговорені всі перипетії української університетської справи від 1925 до кінця 1928-го рр. в Польщі, себто, як у тому часі намагалися розв'язувати українську університетську справу поляки.

— На сторінці 3-ій, 6-та шпальта, рядок 30-ий згори має бути „незчисленними невичисленими писаннями".

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(43)

Щось тверде підступило йому до горла й стало. Він підніс голову з подушки й став прислухатись, як дихає його мати. За ширмою і зараз було тихо. Пізній ущерблений місяць сумно заглядав крізь гілля до кімнати, і в його мертвому, зеленавому світлі ще сумнішою виглядала кімната й речі в ній. Наче не тільки Олександер Іванович, а й вони, ці речі, розуміли, що мати вже відмежовується від них і незабаром покине цю кімнату назавжди. Розуміли й журилися...

І раптом надворі знову завила Жучка. Олександер Іванович здригнувся від внутрішнього холоду, що пройшов йому по спині, й звівся на ноги. І тоді ж за ширмою заворушилася мати.

— Не бий її, Сашку! — тихо попросила мати, — Це вона — по мені... — і глухо докінчила: — тужить...

Знайомий материн голос видався зараз йому не таким, як завжди, а — вже відчуженим, ніби він пролунав серед тиші не з-за ширми, а за тою останньою межею, яку вже ніхто назад не переступає...

Тверда грудка заворушилась йому в горлі, а до неї підкочувалась друга, третя, і з грудей рвалось по-дитячому закричати: „Мамо, мамусю, не вмирай!"

Він доклав великого зусилля, щоб стриматись, і майже вибіг з кімнати.

У дворі недалеко дувалу, де стояла скринька на сміття, вила Жучка. Високо задерта догори собача морда ревне дорікала комусь, благала й ремствувала.

Він швидко йшов до неї через двір, і його тремтячі губи ще здалека шепотіли:

— Не треба, Жучко! Не треба ж так!

Коли він підійшов і навпочівки присів проти неї Жучка на хвилину замовкла. Тужно подивилась йому в лице, потім повернула голову вбік і знову жалібно заскавуліла. Він обійняв її волохату шию і притиснув до своєї щоки. Здригаючись, як від плачу, Жучка невтішимо мотала головою, а він гладив рукою її спину й, благаючи, примовляв:

— Не треба ж, Жучко! Не треба, собачко!..

XX

Сьогодні Олександер Іванович лиш ненадовго зайшов до амбуляторії, щоб зробити вливання хлористого кальцію Назірі, бо все ж боявся доручити це Таксірі, і повернувся в свою кімнату. Він відсунув стулки ширми, щоб матері було світліше й легше дихалось, і мати мовчки вдячно подивилась на нього стомленими очима. Сьогодні вона вже й не силкувалась підвестись із ліжка — хвороба таки остаточно підкосила її.

У першій кімнаті тихенько бавився Вася своєю гарматкою, наче й він зрозумів, що в домі сталось щось таке, коли галасувати не можна. Ніна Олександрівна бігала навшпиньках з кухні в кімнату й назад, шушукалась з кимсь у сінцях і виходила в двір. З двору, коли відчинялись двері, чути було розмірений шерхіт пили, дзвінке цюкання сокири й горлову мову кількох чоловіків. Олександер Іванович, повертаючись з амбуляторії, бачив, як працювали в кутку двору теслярі, а крізь дверний отвір видно було мулярів з кельмами, що вимуровували всередині будинку поділь грубку. Це був перший день, коли робота коло будинку розгорнулась, нарешті, на всю широчінь, та це не принесло Олександрові Івановичу жаданої радости...

Той гострий біль, що, як скальпелем, розкраяв йому серце після приїзду Ходжаєва, розтопився й осів на душі важким шаром простиглого металу. Зовні Олександер Іванович видавався навіть спокійним, але його думка, його виснажена, змордована думка не могла заспокоїтись. Раз-у-раз вона похоплювалась і безсило чіплялась за всяку химерну можливість, щоб спростувати невблаганну діягнозу і врятувати матір. Серцем він чув, що діягноза Ходжаєва — безпомилково слушна, та ні його серце, ні його мозок не могли погодитись, що тепер уже всі спроби, всі заходи — марні, і неминучий кінець уже близько... І не стільки як лікар, скільки як звичайна людина, як син, він шукав хоч крихітки надії.

Справді бо: не можна робити остаточних висновків, поки не з'ясовано все, поки не відкинуто всі інші можливості. Чому конче рак стравоходу? А може, чужорідне тіло в стравоході — риб'яча кістка, наприклад, яку мати непомітно проковтнула. До речі, взимку вони часто їли рибу... Може, якийсь незлоякісний новоутвір середостіння, що тисне на стравохід і спричиняє дисфагію. Може...

Він нишком поглядав на свою матір, і її худі, воскові руки, змарніле обличчя, на якому складками морщилась шкіра, підказували його серцеві: ні, це — не звичайна худезність, не якась анемічна виснага, це — занадто характерний вигляд ракової кахексії...

Та мозок і тепер конвульсійно хапався за тінь надії: „Припустімо навіть, що це ракова кахексія, припустімо, що це рак стравоходу, але хіба ж у нас нема багатьох прикладів чудового ефекту після радикальної хірургічної операції?.."

І знову — не мозок з його знанням і досвідом, а — серце застерегло: добрі наслідки може дати тільки вчасно зроблена операція, тільки рано діягностований випадок...

І серце ладне було далі казати гіркі слова страшної правди: „А ти занедбав свою матір! Ти за роботою, за дружиною, за самим собою — забув про свою матір..."

І він, знаючи, що серце скаже саме ці слова, намагався не слухати його далі.

Рентґен! Об'єктивний, безсторонній, він скаже своє правдиве останнє слово.

І ось вчора рентґен сказав.

Уже з повільних кроків лікарки-рентґенолога, коли вона вийшла і подивилась на нього крізь рогові окуляри довгим серйозним поглядом, він зрозумів, що надії нема...

Рентґенолог, показуючи на рентґенограму, тихо сказала:

— Тут місце звуження стравоходу... Зверніть увагу на характеристичний дефект наповнення і обрив складок слизової стравоходу... — Помовчавши, вона прикусила губу й ще тихше сказала: — Випадок, видимо, задавнений...

Ці ледве чутно сказані слова пролунали йому, як грізний вирок. Вирок — не лікареві Постоловському, що проглядів у хворої рак, а — синові, Сашкові, що не помічав, як коло нього згасло життя його матері...

Тремтячими руками тримав він проти світла чорну копію того вироку — цупкий целюльоїдний аркуш рентґенограми й, затаївши дихання, напружував до болю в очах зір. Жадного сумніву. На рівні сьомого шийного хребця стравохід виразно звужувався, складки його слизової оболонки урвалися...

Між казкою і дійсністю

(Закінчення із стор. 2-ої)

хоч Гайдарівський не пробує наподоблювати драматизму „Фата Моргана". Малий мандрівник зустрічається в дорозі з жертвами каральних козацьких експедицій, врешті попадає з допомогою діда Данила на двір поміщика Номікосова.

Отут і розігрується основна дія твору з багатьма перипетіями й комплікаціями.

Номікосов наймає Василька пасти зайців, щоб на наступний рік, коли пани знову з'їдуться на гуляння, було що полювати. По різних пригодах за допомогою чародійної сопілки, Василько виконує завдання, отримує в нагороду 500 карбованців і їде в Одесу, щоб вступити в школу і вирости на вчену й велику людину, на легендарного — Тараса Третього.

Підкресливши духову спорідненість свого героя з іншим хлопчиною, що вибирався теж не так у „теплі краї", як до залізних стовпів, які підпирають небо, і відкрив залізні стовпи української духовости, В. Гайдарівський надав своєму творові більшої ваги. Але історія із зайцями викличе, мабуть, у багатьох читачів сумніви й критичні думки. Як видно з епілогу, сумніви обсідали й самого автора цієї незвичайної історії. Якщо в першій частині твору зумів він зберегти ідеальну рівновагу між казковим і дійсним, змальовуючи дійсне в стилізованій формі, обмежуючись типовим і одночасно не надуживаючи казкового елементу, так у другій частині ця рівновага порушена. Дійсність обважніла надто реалістичними побутовими деталями, і вимоги казкового через оту історію із зайцями зросли безмірно. Хто зна, чи не краще було б не дозволити цій анекдотичній пригоді розростатися до центральної події твору, бо ж не анекдотою випробовувати Тарасові Третьому свою велику місію, і не так твориться леґенда. Може краще було б махнути зневажливо рукою на двір Номікосова, як це й зробив у творі кмітливий коваль Семен, згустити всю історію в один епізод і мандрувати далі, коли вже не до татар або циганів, то хоча б в Одесу. „Ідемо, люди добрі, в Одес!" — заявляли ж малі мандрівники. В мандруванні — відчуваємо — автор бувалий і в описах пригод неперевершений. Яка б радість була для читача побачити авторовими очима Одесу, дійсну і казкову, та дальші пригоди побратимів, що по розлуці таки відшукали знову один одного, як подано в епілозі.

Не зважаючи на оті думки й сумніви, коли йде про самого автора, так тут сумніву бути не може: перед нами в особі В. Гайдарівського неперевершений, зрілий і прозовий талант, яких у нас мало. З кожної сторінки твори відчуваємо, що автор - людина, обдарована гумором, любов'ю до людей і природи із спостережливим оком, з поетичною душею. За тридцять п'ять років від дебюту в 1927-му році доводилося В. Гайдарівському у відомій підсовєтській дійсності скриватися, скитатися і мовчати довго. Тепер він, у силі віку, з багатим літературним і життьовим досвідом, може дати українській літературі, зокрема стуженому за читабельною книжкою читачеві, це не одну вартісну річ.

ПЕРЕКЛАДИ З ШЕВЧЕНКА НА ЧУЖІ МОВИ

Працюючи над збиранням і виданням перекладів з Шевченка на різні світові мови, розшукую за книжковими чи журнальними публікаціями таких перекладів особливо ж у мовах народів СССР (білоруська, литовська, естонська, чуваська та ін.). Хто мав би такі видання і міг би їх позичити, продати чи заміняти, прошу писати на адресу:

B. KRAWCIW
c/o "Svoboda"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

З НАШИХ БУДНІВ

ЗА ЩО МИ ДЯКУВАЛИ

Хоч ми й різних політичних поглядів та з різних партій, проте я підписуюсь обома руками під словами Президента З'єдинених Держав, що в цьому році ми особливо повинні бути вдячні Господеві, що дозволив нам відсвяткувати цей День Подяки та спожити традиційного індика в мирі і спокою, без музики бомб, ракет, без свисту літаків, „катюш" та інших несподіванок.

Так, небезпека ніби, кажуть, вже за нами. Мікоянові вдалося переконати Кастра, щоб віддав назад старшому братові ракети і бомбардувальники — за кару, мовляв, що добре їх не сховав. Фактично, то ми таки не знаємо, скільки тих ракет віддано, а скільки сховано... Як ВІІІ. Панство пригадають собі, совєтські кораблі під час контролі відслоняли й показували американцям лише деякі ракети, інших не відкривали. Кажуть, що ці, невідкриті, то були не ракети, а рефриджерейтори, зареквіровані старшим братом на Кубі...

Мені так здається, що, може, кубинські втікачі в Маямі не мали спеціяльної причини дуже радіти в День Подяки... Може вони були б і більше вдоволені з того, якби Мікоян забрав був собі Кастра, а ракети залишив на Кубі. Це така річ, що на господарстві, як то кажуть, пригодиться в нинішні непевні часи...

Ну, але політика, це такий бизнес, що не всі партнери виходять з нього вдоволені. Дехто, власне, виходить, як Заблоцький на милі, — як казали колись в Галичині. Га, прийдеться кубинським революціонерам поволі звикати до статусу ДіПі, так, як ми звикали. І нам колись обіцяли грушки на вербах... Їм то, правда, важче буде звикнути, бо їхня задушевна мрія — їх батьківщина недалеко від Маямі, шапкою можна докинути, рукою подати...

Нам, звичайно, трошки дальше, нас ділять від Батьківщини суходоли-океани, а ще більше від океанів ділить — час, цих кільканадцять, а в декого вже кількадесят літ еміграції. За той шмат часу ми тут до багато дечого звикли, ну, хоч би до... „Індичого свята". Файне свято, нема що казати, і ми якось дуже скоро його полюбили, може тому, що перші побожні пілігріми теж були скитальці, а може тому, що по традиції таки любимо добре й смачно поїсти.

Згадуючи Свято Подяки, треба нам, думаю, також бути вдячними і достойному Комітетові будови церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, який саме в передсвятковому сезоні випустив прекрасні святочні карточки роботи двох наших визначних мистців: „Різдво Христове" — Михайла Мороза і „Щедрик" покійного Миколи Бутовича. Комітет зробив нам ще й шо чемність, що розіслав уже карточки на декілька тисяч адрес. Тепер, як то кажуть, слово за нами, а не так слово, як дія, чин: вислати Комітетові по долярові за картки, а замість подяки — докинути щось на Боже, бо щира пожертва, як сказав один мудрець, ніколи не зробить діри в мішку з грішми.

Ікер

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

PACKAGES SERVICE

COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

(LICENSED by VNESHPOSILTORGH)

Ввічливо повідомляємо всіх наших давніх клієнтів і багато нових, що тепер висилають через нашу фірму, що доставa пакунків до СССР продовжується.

Маємо уповноваження ВНЕШПОСИЛТОРГУ продовжувати висилку пакунків, за які ми гарантуємо доставу і то дуже скоро.

Всі наші відділи мають великий вибір товарів (текстильні, шкіра і т. д.), по дуже приступних цінах. Наші відділи, подані внизу, дають найліпшу обслугу та спеціяльну увагу до кожного клієнта.

NEW YORK 3, N. Y. — 39 Second Ave. Phone	AL 4-5456
NEW YORK 11, N. Y. — 135 — W. 14th St.	CH 3-2583
BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave.	EV 4-4952
BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Ave.	DI 5-6808
IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
VINELAND, N. J. — West Landis Ave. (Gr. Orth. Club Bldg.)	
Відділ у Vineland відчинений тільки у п'ятн., суб. і неділі.	
LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street	FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave.	LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 — 5th Avenue	RI 3-0440
WORCESTER, Mass. — 174 Millbury St.	SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	TO 7-1575
CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave.	BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill. — 3212 S. Halsted Street	WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave.	BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa. — 530 W. Girard Ave.	PO 5-5892
WATERBURY, Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N. W.	OL 8-2256
DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue	CH 6-4724
YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Avenue	GR 6-2781

Відкрито: від СЕРЕДИ до П'ЯТНИЦІ — год. 5-9 веч. в СУБОТИ: 10-9; в НЕДІЛЮ: 1-6 веч.

Висилайте Ваші ПОСИЛКИ-ДАРУНКИ

через найстарше УКРАЇНСЬКЕ ВИСИЛКОВЕ БЮРО в НЮ ЙОРКУ,

тепер під назвою:

ROMAN PARCEL SERVICE

141 2nd AVENUE — між 8-9 вулицями
NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR 5-7430

Посилки опаковуємо і висилаємо прямо з нашого бюра під лiценсією:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY.
ДОСТАВУ ПОСИЛОК ГАРАНТУЄМО ОСОБИСТО І ПОВНІСТЮ.

НА СКЛАДІ маємо кольосальний вибір МАТЕРІЯЛІВ, СВЕТЕРІВ, ХУСТОК, ШКІРИ та всього іншого, потрібного для висилки, по КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.

Рівнож приймаємо ПОШТОВІ ЗАМОВЛЕННЯ з-поза НЮ ЙОРКУ та інших стейтів.

Користаючи нашим довголітнім досвідом, ми доложимо всіх старань, щоб Ваші посилки були для Вас найдешевшими, а для Ваших Рідних найбільш корисними.

Бюро відчинене:
ЩОДЕННО — від 8:30 рано до 7:00 вечором,
в НЕДІЛІ — від 9:00 рано до 3:00 по пол.

РОМАН ГАНКЕВИЧ — власник.

ХАРЧОВІ ПАЧКИ до КРАЇН СССР

ДОСТАВА до 21 днів.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР. — НИЗЬКІ ЦІНИ.
PACKAGE EXPRESS
1530 Bedford Ave. — BROOKLYN 16, N. Y.
IN 7-6465 — IN 7-7272

Дозвіл-лайсенс на висилку всіх родів пакунків-дарунків до всіх країн СССР.

В нашій крамниці до набуття ТЕКСТИЛІ й інші ТОВАРИ по конкуренційних цінах.

Замість рядків віршованих Кілька ДОМІВ мурованих:

JACKSON HEIGHTS, біля сабвею. 5 поверх. кам'яниця, 20 мешкань, великі баксові кімнати, все належне з мармуру, прекрасний стан, добрий потенціял для підвищки ренту, який тепер є $15,400. Ціна $95,000. Потрібна готівка $25,000.

ASTORIA, 6-род. особняк, мешкання по 5 і по 4 баксових кімнат. Рент $5,000. Ціна $31,000.

А ЯКЩО ВАША — ВЕЛИКА РОДИНА, ОСЬ ТУТ ДЛЯ ВАС Є ХАТИНА:

JAMAICA HILL, 2 бл. до сабвею. Тільки 10 років стара, для власника 7 великих кімнат і $230 ренту, гарний город, викінчена пивниця, 2 гаражі. Для серіозного купця — дуже добре купно.

BRONX, 9-род., мешк. по 5 кімнат. Рент $5,200. Ціна $22,500.

GREENPOINT, 8-род., рент $4,000. Ціна тільки $11,500.

ТОЖ ПРИХОДІТЬ І КУПУЙТЕ! В СВОЇЙ ХАТІ КОЛЯДУЙТЕ!

В. КУЗЬМИНСЬКИЙ

UNITED REAL ESTATE CO.

170-13 Hillside Avenue — JAMAICA 32, N. Y.
Tel.: OL 8-6330

РІЗНЕ

BENDINER & SCHLESINGER, Inc.

DRUGGISTS & CHEMISTS

Third Avenue & 10th St. ESTABLISHED 1843
NEW YORK 3, N. Y. Phone: ALgonquin 4-2300

Спеціяльність у виконуванні РЕЦЕПТ і ДОСТАВІ ЛІКІВ і ЛІКІВ домашньої аптечки для ВИСИЛКИ до всіх европейських країн.

Ввічлива, добра обслуга в українській, польській і російській мовах.

КОНКУРЕНЦІЙНІ ЦІНИ та повний вибір товарів, яких звичайно не можна дістати у сусідніх аптеках.

Відкрито в ГОДИНАХ
в ПОНЕДІЛОК до СУБОТИ — 7:45-7:00 веч.
в НЕДІЛЮ — ЗАКРИТО.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЬОРОВІ РІЗДВЯНІ КАРТКИ

4 серій, нове видання,
на доброму папері 25 карток з кон. і посилкою $2.00
100 карток з кон. і посилкою $6.00

Дохід з продажу карток призначений на будову школи. Замовлення просимо слати на адресу:

BUILDING COMMITTEE of St. MICHAEL'S U. O. CHURCH
321 — 5th Ave., N. E., Minneapolis, Minn.

ОДИНОКІ, ОРИГІНАЛЬНІ, ІМПОРТОВАНІ З ПОЛЬЩІ

СВІТОВОЇ СЛАВИ ГОРІЛКИ ЛІКЕРИ

Найкращого ГАТУНКУ
Виборова 5.99*
ГОРІЛКА, 100 pf. 5th

Незрівняного АРОМАТУ трав з Біловежі
Зубрівка 6.77*
Bison ГОРІЛКА, 100 pf. 5th

З найліпшого ЖИТА, дозрівана роками в бочках по вині
Старка 6.99*
Old RYE WHISKEY, 100 pf. 5th

Традиційний польсько-литовський НАПИТОК на меді і коріннях
Крупник 7.27*
Honey LIQUEUR, 80 pf. 5th

На вибраних ВИШНЯХ досконала
Вишнівка 6.60*
CHERRY Cordial Dry, 80 pf. 5th

* Ціни в стейті Ню Йорку. В інших стейтах залежно від місцевого податку.

Жадайте тих імпортованих з Польщі напитків у Ваших місцевих складах з напитками, барах і тавернах. Якщо їх це не мають, пришліть нам назву і адресу підприємства, а Ваші улюблені напитки будуть їм доручені.

До набуття в стейтах: New York, New Jersey, Connecticut, Massachusetts, Maryland, Pennsylvania, California, Florida, Washington, D.C.

IMPORTER:

PARK, BENZIGER & CO., Inc.

75 West Street — NEW YORK 6, N. Y.

DISTRIBUTORS:

F & A DISTRIBUTORS 235-241 West First St. Bayonne, N. J. HE 6-8500, MI 2-4865	FLAGSTAFF LIQ. CO. 536 Fayette St. Perth Amboy, N. J. BI 3-3600
CAPITOL DISTR. CORP. 30-35 Thompson Ave. Long Island City 1, N. Y. EX 2-5600	CHAS. J. NULTY 654 Tolland St. E. Hartford, Conn. BUtler 9-6845

ВИНА і ЛІКЕРИ імпортовані і тутешні маємо на складі

Olympia Liquors Inc.

82 East 4th St. — New York, N. Y.
FREE DELIVERY. Tel.: GR 5-8528

РІЗНЕ

ДОСКОНАЛІ

НОШЕНІ
Мінкові ФУТРА $200.00
Natural MINK СТОЛІ
наче нові $110.00
Кримкові ФУТРА $150.00
5 років гарантії на всі товари
ROSALLE FURS
178 North Avenue
NEW ROCHELLE, N. Y.
(Opp. Arnold CONSTABLE)
BEverly 5-0621
Відкрито:
пон. і четв.: 9 рано до 9 веч.
в інші дні — до 6 веч.

EMILIO'S SKI SHOP
Гарний імпортований виряд. ОДЯГ — ЛЕЩАТА ДОДАТКИ.
Ski-Ways Day — Weekend Ski Tours.
ВИПОЗИЧЕННЯ — НАПРАВИ ПЕРЕХОВ.
112-32 Queens Blvd.
Forest Hills, New York
Tel.: LI 4-0404

НОВИЙ і УЖИВАНИЙ ОДЯГ

відповідний на висилку до ЕВРОПИ.

Чол. убрання (уж.) від	$ 8.00
Чол. убран. (нові) від	15.00
Чол. плащі (уж.) від	8.00
Чол. плащі (нові) від	15.00
Жін. плащі (нові) від	7.00
Жін. дощевики (нові) від	
Жін. суконки (шовк, нові) від	6.90
Мужс. 100 % вовняні штани (уживані) від	3.00
	4.00

Szabadi de Lux

1575 3rd Avenue
(bet. 88th & 89th Streets)
NEW YORK CITY TR 6-7460
Відкрито:
від 10:00 рано до 7:00 веч.
від понед. до суботи вкл.

Іван ВУЙКІВ

Знана УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виконує на замовлення НОВІ ФУТРА
перемодельовує прохожені футра по найновіших фасонах.
Приймає футра на ПЕРЕХОВАННЯ-STORAGE
Відбір і достава на місце.
J. WUJKIW, Inc.
MANUFACTURING FURRIER
111 E. 7th Street
New York 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

НЕЗВИЧАЙНІ МОДНІ ФУТРА

на замовлення — перемоделювання — направи.
ПЛАЩІ, ЖАКЕТИ, СТОЛІ
Направи виконана
A. EDELSTEIN & SON
752 Broadway (8th St., 4th Fl.)
New York City GR 7-2922
Відвідайте нашу фабричну виставу. Засновано 1937.

HELEN'S BRIDAL SHOP

132 Branford Place
NEWARK 3, New Jersey
(n High St. & Springfield Ave.)
- ШЛЮБНІ СУКНІ
- СУКНІ ДЛЯ ДРУЖОК
- ГРАДУАЦІЙНІ СУКНІ
- ВЕЧІРНІ

Всі сукні виконуються на замовлення на місці.
Гелена МАТУШЕВСЬКА
Tel.: MArket 3-1880

Де Голь змінив кару смерти двом засудженим терористам

Париж. — Французький президент Шарль де Голь перемінив кару смерти, на яку були засуджені колишній генерал Едмонд Жуго та альжирський купець Андре Каналь, на кару досмертної в'язниці. На зміну кари смерти генерала Жуго вирішно вплинув засуд його зверхника, генерала Рауля Саляна, головного команданта підпільно-терористичної Тайної Військової Організації в Альжирі, на кару досмертної в'язниці, а не смерти; ген. Жуго був заступником ген. Саляна. Андре Каналя засуджено на смерть за керівництво терористичною групою на терені Франції, внаслідку чого багато людей втратили життя. Ген. де Голь вибрав тепер для свого помилування добрий психологічний момент: після своїх політичних перемог, що їх дістав у плебісциті 28 жовтня над способом вибору французьких президентів і у парляментарних виборах 25 листопада ц. р. У паризькій пресі появилась вістка, наче б през. де Голь рішився вже відійти в стан спочинку в 1966 року, коли скінчиться його президентська каденція: він матиме тоді 75 років

Юрій Таркович — магістер совєтських наук

Недавно відомий також із своїх статтей в „Свободі" Юрій Таркович одержав в університеті Сиракюзи, Н. Й., науковий ступінь магістра захистивши дисертацію на тему „Голод в Совєтському Союзі в 1932/33 роках". В цій дисертації подано докладні причини і перебіг страшного голоду і доведено науково, що голод був зорганізований штучно, з політично-національних причин, та що він був тільки в Україні і в інших неросійських територіях але не було голоду в Росії. Магістер Таркович є викладачем (інструктором) в відділі Східньо - европейських мов університету в Сиракюзах. Цей університет має тепер 19,000 студентів і є одним із небагатьох американських університетів, які мають факультети совєтознавчих наук. Ю. Таркович є кореспондентом „Свободи" від багатьох років, бо зачав дописувати до неї ще в 1939 році, а по війні відновив свою співпрацю.

СМАЧНІ ХАРЧОВІ ПАЧКИ ДО ВСІХ КРАЇН.

Достава до 3-4 тижнів.
ПОВНА ГАРАНТІЯ
Жадайте наших цінників.
GRAMERCY SHIPPING CO.
118 E. 28th Street
NEW YORK 16, N. Y.
MU 9-0598

HELP WANTED MALE

МЕХАНІКИ
Досвідчені при FORK LIFT TRUCK.
Добра платня + щедрі бенефіти. Державна фірма, положена в Maspeth. Кликати:
ROCCO LECCE
IL 7-2666

ENGRAVER PANTOGRAPH OPERATOR.
Постійна праця — досконала нагода для відповідного. На початок від $115 тижнево. Положення Paterson, New Jersey.
(N.Y.C.) CO 7-5712
(N.J.) MU 4-1414

CAMERA REPAIRS MECHANICS
Мусить мати 5 років досвіду. Досконала початкова платня + всі обильні бенефіти. Нова модерна робітня.
Кликати:
CARL ZEISS, Inc.
444 5th Ave. PE 6-6070

Пошукую
ДЖЕНІТОРА
до 6-род. ДОМУ на Асторії, Л. Ай.
По інформації прошу дзвонити:
RA 1-2997

МАШИНІСТИ
Lathe & All Around MEN
SHORT RUNS.
Мала стара фірма в Брукліні. Постійна праця. Досконала нагода для відповідних людей.
Кликати:
ST 9-4040

КРАВЕЦЬ — 1-шоклясний
Досвід при МУЖЕСЬКІМ ОДЯЗІ. Постійна праця, приємні умовини. Досконала нагода.
KNIZE, Inc.
24 East 56th St. — New York
PL 3-2987
Ask for Mr. Cancelliere

BUSINESS OPPORTUNITY

CANDY STORE & LUNCHEONETTE
Продаж із втратою через недугу. Засн. понад 7 років. $1,000 тижнево. 4 кімнати взаді. Парове огрівання. З втратою на скорий продаж. Треба оглянути, щоб оцінити не доси. купно Спішіть і кличте власника
JA 3-9729

КВІТЯРНЯ — РОЗДРІБНА ПРОДАЖ.
Добре поставлений бизнес. Мусить скоро продати. Знамените положення, напроти пох. заведення, церква, школа, бл. шпиталь. Продається із втратою. Треба оглянути, щоб оцінити. Досконала нагода — спішіть!
Власник — NE 8-7444

Yorkville's — приємне місце зустрічей

НАЙКРАЩА ЕВРОПЕЙСЬКА КУХНЯ.
Щоденно вечором: ТАНЦІ і ПРОГРАМА.
Nick Aversano і його оркестра, Philip Victor, віртуоз акордіон та відома співачка Sigrid і баритон Jay Gaynor.

Student Prince

За резервацією прошу телефонувати AT 9-8230 і питатися за BETTY.
(Передтим Cafe Wienecke)
207 East 86th Street — NEW YORK, N. Y. — бл. 3rd Ave.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

в кольорах з гарними українськими святочними побажаннями.

Картки виготовлені на підставі оригінальних взорів знаних українських артистів-малярів по 10 цт. шт., з ковертами.

З релігійними взорами 12 за $1.00.

Замовлення просимо слати враз з грішми до:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

HELP WANTED — FEMALE

Потрібно BARMAID
Дещо досвіду.
Праця від год. 8:00 до 5:00. Постійна праця, приємні умовини праці.
RIVER HEAD INN
45-08 Vernon Blvd., L.I.C.
Кликати: ST 6-9664

ОПЕРЕЙТОРКИ
Досвід при Puffing Machine. Також
BONNAZ OPERATORS
Досвідчені. Добра платня, постійна праця, приємні умовини.
SCREEN FASHIONS
232 Taaffe Place, Brooklyn
ST 9-4747

МОЛОДА ЖІНКА, — у віці до 30 років —
приємний вигляд, спання на місці. Товариство для 2 дітей у шкільному віці. Даром уживання авта. Легка домаш. праця. Друга поміч, знання машинописання. Праця поза містом. Нагода подорожувати по ЗДА і Европі. Примамлива платня. Голоситеся по-англійськи, висилаючи фото, рекомендації, вік, число телефону до:
Box N-29, Room 824
11 W. 42nd St., New York 36, New York

Потрібні досвідчені
ОПЕРЕЙТОРКИ
до шиття СУКОНОК в цілості.
Постійна праця.
Приємні умовини праці.
B & B DRESS CO., Inc.
690 Bay St., Stapleton 4, S. I.
GI 7-9653.
Ask for VITO.

BEAUTY SCHOOLS

M. LOUIS Beauty School

6½-MONTH BASIC COURSE FOR BEGINNERS
Small Classes, Low-Cost Budget Plan Approved: N. Y. State Educ. Dept. Approved: Vets. & Foreign Students.
FIRST & ONLY WIG COURSE
ADVANCED HAIR DESIGN INSTITUTE
World Famous 29th Year Prize-Winning Instructors.
45 W. 34th Street (5-6 Aves.)
BR 9-6969

РІЗНЕ

GRIPSHOLM RESTAURANT Inc.
324 East 57th Street
NEW YORK 22, N. Y.
PL 9-6260
Найліпша шведська печення SMORGASBORD.
Перекуски — Коктейлі — Обіди
Відкрито кожного дня.

Mastrobuoni MUSIC STUDIO
Louis & Mary MASTROBUONI offering Private Lessons in
- ALL BAND INSTRUMENTS
- PIANO
- ACCORDION
- VOICE

Beginners, Intermediate, Professional
CHILDREN or ADULTS
Call: AStoria 8-7928
30-63 35th St., ASTORIA, N. Y.

THOMAS SOKOLOFF MUSIC STUDIO
Приватні лекції:
ГІТАРИ — КОНЦЕРТОВОЇ МАНДОЛІНИ.
3999 Dickinson Avenue
(Corner Sedgewick Avenue)
Bronx, N. Y. Tel. KI 3-0216

ПОЩО ТРАТИТИ ЧАС НА ПИСАННЯ АДРЕС?
ПЕЧАТКА
адресова 3 лінії
з пересилкою $2.00
(взір печатки для товариств)

Такі і подібні ПЕЧАТКИ ГУМОВІ і МЕТАЛЕВІ (SEALS) виробляє
Roman IWANYCKYJ
2883 Wilkinson Avenue
BRONX 61, N. Y.
Телефон вдень: TA 3-8407
вечером: UN 3-2035

Шліть ГРОШІ до КРАЮ
Тільки GRAMERCY
дає Вам:
- ПОВНУ ГАРАНТІЮ

Ми маємо лайсенс Департаменту Банків і Забезпечень на суму понад $20,000.00
Найскоршу доставу
около 10-14 днів
- ПОВНУ ВИПЛАТУ.
Жадних відтягнень.
- ПОСИЛКИ ВІДБОРІЯ
Тільки ми видаємо щоденні посилки відбору на всі пересилки.
Ставка: 9 РУБЛІВ за $10
Оплата: до $35.00 — $3.50
понад $35.00 — 10%
Спеціялісти від 1947 р.
GRAMERCY — Dept. F
744 Broad St., Suite 925
Newark, New Jersey
PARCEL DEPARTMENT
118 E. 28th St., Suite 906
New York 16, N. Y.
N. Y. Telephone: MU 9-0598
Відкрито:
9-5:30 від пон. до п'ятниці.
В суботи від 10:00 до 1:00.
В неділю закрито.

MISCELLANEOUS

JOSEPH RUTKOSKI WINES & LIQUORS
"When your spirits are low"
Комплетний склад домашніх та імпортованих вин і лікерів. Холоджені вина і шампанія. Замовляйте на СВЯТА тепер. „Опаковане на дарунок від пляшки до пачки". Доставляємо на всі нагоди.
Кликати: SUnset 5-2644
2484 Merrick Road
Bellmore, L. I.

CRAFTS WORKSHOP, Inc.
Тепер відкрито для замовлень:
- на замовлення СВІЧНИКИ
- ДЕРЕВ'ЯНІ ВИРОБИ
- ПОДАРУНКИ
22-77 Steinway Street
Кликати: YE 2-0728
вдень або вночі.

REAL ESTATE

ASTORIA PARK SECTION
Новий 2-род., мур. ДІМ, 4½ і 5½, викінчений підвал. Відкрито для оглядання в суботу і неділю, в год. 1 до 4:30 по пол. 25-34, 14th Street.
Наріжний, 2-род. "frame" ДІМ, з 2 крамницями, 4 гаражі, вкл. $208 місячно, 7 кімнат нагорі. Ціна $23,500.
4-род. і 6-род. муровані ДОМИ.
TED. C. RODIS — Broker
29-26 Hoyt Avenue
Astoria, L. I. AStoria 4-4804

SUNNYSIDE, L. I.
2-род., мур., олива, 5, 5½, город, сабвей, $30,500.
6-род., мур., олива, марморові сходи, сабвей, гарна околиця, $41,500.
MARATHON
31-87, — 32nd St., Astoria, L. I.
YE 2-3550
Питати: мгр. ФІРЧУК Остап.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

SARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550 New York City
НОВА ПЛАТІВКА
40 найкращих укр. мелодій.
HiFi — $3.95
Stereo — $4.95

ДО ВИНАЙМУ

208 East 7th Street
MANHATTAN
Гарний, 5-кімнатний фронтовий АПАРТАМЕНТ,
всі удогіднення. Рент — $73.32. Інформуватись у суперінтендента Apt. 1 або телефонувати:
GR 3-6025

УМЕБЛЬОВАНУ КІМНАТУ
пошукує МУЖЧИНА
в долішньому МАНГЕТТЕНІ. Зголошення телеф. вечорами:
YU 2-5705

Тільки $4.40 за 1,000
з пересилкою
ВІЗИТОВІ КАРТКИ
(BUSINESS CARDS)
Зміст і належність прошу слати:
ROMAN IWANYCKY
2883 Wilkinson Avenue
BRONX 61, N. Y.

ЗІЛЛЯ, ЯКІ БУЛИ УЖИВАНІ ВІД ТИСЯЧУ РОКІВ І ПРИНОСИЛИ ПОЛЕГШУ ПРИ БАГАТЬОХ НЕДОМАГАННЯХ
ПОРУЧАЄМО ТАКІ:
На ревматизм — Elde Root 100 пігулок — $4.00;
На болі нирок і міхура — Hebkaps, No. 85 — 100 пігулок — $4.00;
На високе тиснення крови — H.B.T. — 100 пігулок $4.00;
На нерви — зелові пігулки No. 91—100 пігулок — $4.00;
При „зміні життя" — Hot Flashes Corn Seal Compound пігулки, 100 — $4.50;
При запаленні жовчевого міхура — GBT пігулки — 100 — $4.00;
При боляках шлунка Ulcerine — сконцентрований екстракт зел — 1½-місячне лічення — $6.50.
KIEHL PHARMACY, Inc.
заснована 1851.
Chemists and Druggists
109 3rd Avenue
вулиця 13-ою і 14-ою вул.
NEW YORK, N.Y.

FUNERAL DIRECTORS

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

ВІЛЯМ КОВАЛЬЧИК
Погребник
Community Funeral Home
Air Conditioned
Займається похоронами. Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте, як в день так і вночі:
Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Te.: ORchard 4-2568

ІВАН КОВАЛЬЧИК

FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Te.: HEnderson 4-5131